ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ПРОФЕСОР ИВАН БАТАКЛИЕВ” ПАЗАРДЖИК

УТВЪРЖДАВАМ
Директор: Д. Кемчева

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ПО
НП „БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС”
Модул „Без свободен час в училище“
V – VII клас
ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Приет на заседание на ПС с протокол № 13/10.09.2026 г.
утвърден със заповед № 1479 /11.09.2026 г.

I. Общо представяне на училищната програма V-VII клас

Училищната програма включва **гражданско, здравно, екологично, психофизическо и когнитивно** развитие на учениците. Нейните основни задачи са:

- да предостави, по достъпен и разбираем начин, знания за съвременното място и роля на единството и многообразието на Европа и за връзките, които я свързват с България днес. Закрилата на природното и културно наследство, стратегии за справяне с общи проблеми, като общи морални и политически ценности, изграждане на информирано гражданско участие на българския ученик в живота на страната.

- привличането на младите хора в дейности за утвърждаване и развитие на тяхното здраве. Здравословният начин на живот се разглежда като комплексен и системен социално-екологичен подход, насочен към промени едновременно в индивидуалното поведение, както и към факторите на околната среда (физически и социални свързани със здравето).Това е нова философия за постигане на по-добро здраве и инвестиране в здравето.

- подпомагане на психичното развитие и здраве на децата и юношите, формиране на личности с богата обща култура, развити индивидуални и комуникативни възможности.Усвояване на общочовешките ценности, изграждане на граждански нагласи и умения, формиране на чувство на принадлежност към ценностите и традициите на училището.

II. Училищната програма е разработена за прилагане на НП „Без свободен час в училище" – заместване на отсъстващите учители и осигуряване на непрекъснат учебен процес.

III. Училищната програма се основава на няколко водещи принципи:

1. Постигане на ДОС за учебно съдържание по гражданско,здравно и екологично образование за прогимназиалния етап на основната образователна степен;
2. Последователни и същностни връзки както с учебните предмети от културно образователната област „Обществени науки и гражданско образование" - История и цивилизация , География и икономика, Биология така и с предмети от останалите изучавани културно образователни области;
3. Проблемно - тематичен и функционален подход;
4. Ориентация към значими проблеми на съвременността;
5. Баланс между отделните аспекти на учебното съдържание.

IV. Цели на обучението

1. Намаляване броя на свободните часове като предпоставка за по-високо качество на образованието, мотивиране на учениците за активна работа по време на учебен час.
2. Формиране на гражданско съзнание и добродетели - знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно поведение. Мястото и ролята на България в обединена Европа.
3. Развитие на умения за създаване и поддържане на здравословен живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
4. Формиране на екологична култура, съзнание и поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
5. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.
6. Създаване предпоставки за прилагане на методи, които стимулират активното участие на учениците в обучителния процес чрез използване на новите информационни технологии, работа в група, дебати, беседи и др.)

V. Очаквани резултати

1. Умее да различава и описва свои и чужди чувства, да описва и дава примери за това как чувствата влияят върху поведението,

2. **Разбира и описва** различия между хората по отношение на пол, възраст, раса, етническа принадлежност, професия;

3. **Разбира промените** във взаимоотношенията с другите хора, свързани с порастването; дава примери и описва поведения на сътрудничество; разбира как поведението на един човек може да помогне или да нарани другите.

4. Познава различни демократични форми на училищния живот и определя мястото си в тях.

5. Познава основните права на човека и права на детето, както и основни организации и институции, в тяхна подкрепа;

6. Свързва правата с отговорностите, като се отнася с отговорност и толерантност при отстояването на правата си (сътрудничество и себеотстояване).

7. **Разбира** своята идентичност като „гражданин на Република България“ и „гражданин на Европейския съюз“ през споделените граждански ценности и културни традиции

Ядро на учебното съдържание	Тема	Дейности
ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ		
1. Многообразие и идентичност на личността	1. Принос на България в европейското и световно културно наследство. 2. Природни забележителности и феномени в България. 3. Храмове и светилища от древността. 4. Етническа и религиозна принадлежност.	Работа с различни източници на информация: справочници,документи, художествена литература, презентации, документални филми, Работа в екип, Работа в групи по интереси, Проучват и събират материали, свързани с родния край, Контактуват със свои връстници в Европа чрез интернет, Екскурзии с учебна цел, Дидактични игри,
2. Права и отговорности на човека	1. Моите права, отговорности и задължения в училище. 2. Гражданското общество и неговите институции: медии, неправителствени организации. 3. Моите права и правата на другите – международна харта за правата на детето.	
3. Гражданинът и света	1. По следите на една идея: Кога, какво и кой обединява Европа? 2. Между историята, мечтата и настоящето: България в Европа. 3. Глобални проблеми на човечеството – климатичните промени.	
4. Възпитаване на толерантност към	1. Биологичен пол и социални роли, обусловени от пола.	

различията. Равнопоставеност, недискриминация, равни възможности за всички.	2. Превенция на насилие, основано на пола. 3. Насърчаване равнопоставеното участие на момичетата и момчетата в представителни ученически организации- УС, представителни отбори, състезания, проекти.	Да се запознаят с основните документи, гарантиращи правата на човека и с историята на тяхното създаване Беседи Интерактивни занимания
ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ		
5. Здравословното хранене и здравословен начин на живот	1. Необходими храни и вещества. Нормално тегло. 2. Болести, свързани с храненето. Диети, наднормено тегло, анорексия. 3. Оказване на първа помощ и реагиране в кризисни ситуации.	
6. Превенция на нездравословния начин на живот.	1. Тютюнопушенето и опасностите за здравето. 2.Енергийни напитки 3. Алкохолът 4. Наркотиците 5. Какво знаем за СПИН 6. Опасни игри **7. Превенция на употребата на наркотични вещества- НП „Кодово име живот”- за V и VI клас.**	
7. Опазване на околната среда, като важен фактор за здравословния начин на живот.	1. Опазване на растителния свят. 2. Опазване на водите. 3. Опазване на животинския свят.	
8. Мерки за намаляване рисковете за предаване от инфекции	1. Хигиена, лични предпазни средства, дистанция.	
ПСИХОФИЗИЧЕСКО И КОГНИТИВНО РАЗВИТИЕ		
9. Емоции и чувства. Емоционална интелигентност.	1. Разпознаване и управление на собствените емоции и чувства. 2. Любов, приятелство, междуличностно общуване. 3. Себепознание и самооценка.	
10. Конфликти и тяхното	1. Конформизъм	

разрешаване	2. Типове конфликти и ролеви отношения. 3. Решаване на конфликти. Медиация.	
11. Насилие и тормоз.	1. **Агресията и тормозът в училище. Как да ги разпознаваме и преодоляваме?** 2. Видове насилие и тормоз. Типове агресивно поведение. 3. Преживявания на извършителя, потърпевшия и наблюдателя.	
12. Междуличностно общуване.	1. Правила за ефективна комуникация. 2. Бариери в общуването 3. Толерантност и емпатия 4. Дарителски и доброволчески инициативи.	
13. Киберсигурност и безопасно поведение в мрежата	1. Екранна зависимост 2. Изкуствен интелект- ползи и капани 3. Кибернасилие. 4. Безопасно използване и спазване на етични норми в социалните мрежи и интернет пространството /фейсбук, вайбър, скайп и др.тийн платформи/. **5. Опасностите в дигиталния свят, фалшиви новини и дигитална култура**	
14. Енергийна ефективност	1. **Разумно използване на вода, електроенергия и природни ресурси у дома и в училище**	
15. Безопасност на движението по пътищата /БДП/:	**1. Правила при придвижване с тротинетки, велосипеди или пеша.**	
Забележка: ***При преминаване в ОРЕС, част от горепосочените теми ще бъдат разработени и предоставени на учителите и учениците в електронен вариант.***		